

Капелюша Тетяна

Канд.пед.наук, доцент УДПУ імені Павла Тични

АНАЛІЗ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Детальний аналіз шкільних підручників з англійської мови є першим кроком для компаративного аналізу підручників та комплексів вітчизняного зразка із існуючими європейськими та американськими моделями для подальшого вдосконалення шкільних підручників з англійської мови відповідно до вимог сьогодення та з урахуванням комунікативно-діяльнісного, особистісно орієнтованого, культурологічного підходів до організації навчального процесу.

Бачимо за доцільне запропонувати схему аналізу підручника з англійської мови, розроблену студентами університету Порто та апробовану студентами факультету іноземної філології на практичних заняттях із дисципліни «Аналіз підручників з англійської мови». Студентам було запропоновано висловити власне бачення кількості балів за кожен критерій а також надана можливість розширити схему, додавши, невраховані на їхню думку, параметри.

ЗРАЗОК СХЕМИ АНАЛІЗУ ПІДРУЧНИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

КРИТЕРІЇ	БАЛИ
I. ФІЗИЧНІ ПАРАМЕТРИ ТА ВІДПОВІДНІСТЬ САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНИМ НОРМАМ	
<u>1. Ергономіка та дизайн</u>	
а) чіткість, добре організований, зручність для використання	
б) використання відповідних шрифтів та стилів, виділень, заголовків, зручність та логічність нумерації	
с) естетичність оформлення та кольорова гамма	
<u>2. Малюнки та світлини</u>	
а) якість малюнків	
б) педагогічна доцільність	
с) відповідність віковим та психологічним особливостям учнів	
д) достатній та різноманітний формат / зміст	
<u>3. Зв'язок наочних матеріалів та тексту</u>	
а) на скільки вдало малюнки пов'язані з текстом	
<u>4. Інші фізичні параметри</u>	
а) якість паперу	
б) розміри та обсяг	

<p>c) вага</p>	
<p>II. МОВНИЙ МАТЕРІАЛ</p> <p>1. <u>Лексика</u></p> <p>a) насиченість та різноманіття</p> <p>b) відповідність програмі, потребам учня та практичному використанню (formandmeaning)</p> <p>c) гендерна коректність (уникнення дискримінації)</p> <p>d) відповідність стилю</p> <p>e) використання довідкових матеріалів та джерел</p> <p>2. <u>Граматика</u></p> <p>a) точність та вірогідність</p> <p>b) чіткість презентації / пояснення</p> <p>c) повнота / різноманітність та націленість на комунікацію</p> <p>d) зосередження на формі / значенні</p> <p>e) підхід: дедуктивний, індуктивний, диференційований</p> <p>f) досягнення автентичності</p>	
<p>III. КУЛЬТУРНИЙ ЗМІСТ</p> <p>a) відповідність / доречність</p> <p>b) сучасність</p> <p>c) неупередженість</p> <p>d) залучення до культури</p>	
<p>IV. ДИДАКТИЧНА ЦІННІСТЬ</p> <p>1. <u>Загальні навички</u></p> <p>a) збалансований розвиток пізнавальної діяльності</p> <p>b) розвиток навичок логічного мислення та послідовності</p> <p>c) забезпечення наступності в навчанні</p> <p>d) зв'язок із дійсністю</p> <p>e) дозованість матеріалу</p> <p>2. <u>Рецептивні навички</u></p> <p>a) Аудіювання</p> <ul style="list-style-type: none"> • автентичність • різноманіття мовців, акцентів, комунікативних ситуацій робота над вимовою / інтонацією / наголосом <p>b) Читання</p> <ul style="list-style-type: none"> • різноманіття стилів і жанрів • автентичність / практичність • сучасність та актуальність тематики <p>3. <u>Продуктивні навички</u></p>	

<p>a) Говоріння</p> <ul style="list-style-type: none"> • модель: справжнє, сучасність • ступінь контролю: контрольоване, кероване, вільне • різноманіття комунікативних ситуацій • feedback and correction <p>b) Письмо</p> <ul style="list-style-type: none"> • різноманіття завдань / комунікативних ситуацій • орієнтоване на процес / на результат • розвиток творчих навичок • відповідність дидактичного супроводу 	
<p>V. МЕТОДОЛОГІЯ</p> <p>a) відповідність національним особливостям навчання</p> <p>b) чіткість, повнота, різноманіття методів</p> <p>c) системність і логічність викладу матеріалу та зв'язок між параграфами</p> <p>d) використання інноваційних підходів / завдань</p> <p>e) зосереджене на учні / кероване учителем (learner-centered or teacher-led)</p> <p>f) достатність завдань для повторення матеріалу</p> <p>g) контроль та оцінка навчальних досягнень, самоконтроль</p>	
<p>VI. НАЯВНІСТЬ ДОДАТКОВИХ МАТЕРІАЛІВ</p> <p>a) <u>Для учня</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • книга для учня (student's book), робочий зошит (workbook) • мультимедійні ресурси (CD, DVD, Інтернет-посилання) • домашнє читання • посібник для підготовки до іспитів <p>b) <u>Для вчителя</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • книга для вчителя (teacher's book), матеріалів для тестів та контрольних робіт, роздатковий матеріал • наочність: CD, DVD, презентації в Powerpoint, малюнки. 	

Аналіз підручників з англійської мови за схемою, яка частково моделюється самими студентами, розвиває їхнє критичне мислення, креативний підхід, бажання зробити власний внесок у вирішенні питання вдосконалення підручників. Також можна запропонувати студентам створитивласну схему аналізу шкільного підручника з англійської мови під час роботи в групах або під час виконання групового проекту тощо.

Отже, визначення доцільних критеріїв аналізу підручників з англійської мови є необхідною умовою правильного аналізу та експертного висновку щодо відповідності підручника існуючим стандартам. Водночас, важливість проблеми аналізу шкільних підручників з англійської мови не вичерпується лише визначенням критеріїв його оцінювання. Це набагато ширше питання яке цікавить вітчизняних та зарубіжних вчених і яке ми плануємо досліджувати у своїй подальшій роботі.